

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Nasledstvene države in Avstrija

NASLEDSTVENE DRŽAVE ZAHTEVAJO OD AVSTRIJE IZPLAČILO ADMINISTRATIVNIH DOLGOV BIVŠEGA C. IN KR. ERARJA, KAR PA AVSTRIJA ODKLANJA.

HAAG, 7. januarja. Prva pogajanja med delegati Avstrije in nasledstvenimi državami glede plačevanja reparacij so se razbila in se bodo na predlog predsednika komisije za vzhodne reparacije nadaljevala sedaj izven konference.

Po poročilih iz Haaga so zlasti zastopniki Poljske in Rumunije zavzeli neprijazno stališče napram Avstriji, češ da Avstrija gospodarski nikakor ne stoji slabo in da si celo dovoljuje vsemogoče politične eksperimente.

Glavna zahteva držav Male antante obstoja v plačilu takozvanih administrativnih dolgov bivše avstro-ogrske mornarice. Pod tem imenom je razumeti vse obveznosti bivšega

c. in kr. erarja, ki niso bile poravnane do prevrata in jih nobena nasledstvena država noče poravnati. K temu spadajo zahteve civilnega prebivalstva vojnih ozemelj, kjer so se vršile revizije, dalje neplačane vojne dobave in zastanki podpor rodbinam vpoklicanih. Celokupna vsota spornih upravnih dolgov znaša poldrugo milijardo zlatih kron.

Avstrijska delegacija je te zahteve odločno odklonila, češ da so določbe mirovne pogodbe v tem oziru pomanjkljive in da Avstrija nikakor ne zmore tako težkega bremena. Nasprotno, ona rabi celo novo posojilo, ako hoče dvigniti svoje izčrpano gospodarstvo, ki silno trpi pod davčnim vijakom.

O Evropi v l. 1930

je napisal znani francoski publicist in prijatelj Jugoslavije Jules Sauerwein daljši članek, v katerem obravnava probleme, kojih rešitev interesira vse, tudi male države Srednje Evrope, enako kakor velike svetovne sile. Zakaj danes ne more nobena država trditi, da se je ne bi tikale kaotične prilike in nesreče njenega sosedu. Vendar se žal večina držav ne zaveda, da je večji del zla, na katerem trpi stari svet, merodajnega značaja.

Kaj je karakteristično za leto 1929? Predvsem se je pokazalo, da idejo evropske obnove treba realizirati na dva načina: s širjenjem predlogov, ki so bili stavljeni v Ženevi, da se ustvari evropske Zedinjene države in da se ustanovi mednarodna reparacijska banka, ki bi postala prvovrstni instrument te federacije. Pod temi dvema vidiki je šla v svet ideja evropske rekonstrukcije, ne dvomim, da se bo v l. 1930, v znatni meri razvila.

Obenem sem mnenja, da bodo prvovrstni sodelavci posebno v Srednji Evropi oni državniki, ki so si znali očuvati duševno ravnotežje in ki so tako srečni, da vladajo v državah dobrega napredka. Francoski ministrski predsednik Briand bo predvidoma kmalu potem, ko se povrne s sedanjih konferenc v Pariz, razposlal zastopnikom vseh 26 vlad, ki so bile udeležene na konferenci meseca septembra lanskega leta, okrožnico z vprašanjem, kako si zamišljajo evropski ekonomski in politični sporazum.

Uspeh dalekosežnega načrta bo v veliki meri odvisen od odgovorov vlad. Nedvomno bodo tudi pomisleki in protargumenti. Vendar Briand ne dvomi, da bo že ob priliki prve ankete prišlo do sporazuma med vladami kmetijskih in industrijskih držav. Za kmetijske države, odnosno za kmetijske sloje teh držav ukinitve carinskih mej in ustvarjanje homogenega evropskega trga pomeni ugodnost v slučaju, da te države razpolagajo s preostanki živeža, lahko pa tudi izkazuje občutek strahu v kmetovalcih, ako so potrebe domačega trga samo deloma pokrite. Industrijske države, zlasti one, ki imajo dobro orranizirano in založeno industrijo, kakor n. pr. Nemčija, so navdušene za idejo ekonomskega sporazuma. Upravičeno pa se ga boje one države, kojih industrije so šele v razvoju kot nežni popki. Te težave so bile vnaprej znane in nikogar ne bo iznenadilo, ako bodo izražene tudi v odgovorih, ki jih bo prejel Briand. Potrebne so tudi živahne polemike. Ne bilo bi na mestu, ako bi se radi dvomov ali iz strahu pred zaprekami cela akcija omejila samo na odgovore iz spoštovanja brez prave vsebine, z eno besedo: samo na diplomatske dokumente. Moglo bi se zgoditi, da bi se še kedaj kesali oni, ki bi hoteli delati pasivno resistenco, da zaustavijo ali preprečijo veliki evropski pokret. Skoro povsod se pojavlja zelo resna ekonomska kriza, zlasti v Nemčiji, ta

Zanimiv predlog v ameriškem senatu

WASHINGTON, 7. januarja. Senator Clynes izdeluje predlog, ki ga bo utemeljeval v senatu in ga smatrajo že sedaj vsi politični in diplomatični krogi kot svetovno-politično senzacijo prve vrste. Predlog bo opozarjal najprej na gigantski boj indijskega naroda za njegovo neodvisnost in ga primerjal z ameriškimi osvobodilnim bojem. Amerika mora, naglašja končno predlog, že iz gole simpatije posvečati indijskemu problemu večjo pozornost kakor dosedaj. Predlog poziva senat, da naj pooblasti predsednika Hooverja, da v primerjem trenutku prizna državno neodvisnost Indije. Senat se bo bavil s predlogom že na prvem prihodnjem zasedanju. —

Poroča italijanskega prestolonaslednika

RIM, 7. januarja. Priprave za svatbene svečanosti povodom poroke prestolonaslednika Umberta z belgijsko princeso Marijo Jose so končane. Ženin in nevesta sta sprejela včeraj le člani senata in velikega fašistskega sveta. Svatbene svečanosti bodo trajale dva dni. Včeraj je položil vojvoda Yorški na grob Neznane junaka krasen venec in mu je priredilo prebivalstvo pri tej priliki velike ovacije. Gabriele d'Annunzio je posvetil prinčevi nevesti v spomin na poroko več ljubavih lirskih pesmi.

liji in Avstriji. Če pride kedaj tako daleč, da v Srednji Evropi milijoni nezadovoljnih ne bodo več mogli utišati gladi, bo za poročanja prepozno, in nobena država, pa naj bo še tako zdrava, se ne bo mogla izogniti kugi.

Poleg ideje evropske federacije stoji še ideja mednarodne reparacijske banke, ki bo dragocen instrument pomirjenja. Ta banka, pod vodstvom realističnih poedincev z znatnimi denarnimi sredstvi, bo proučevala modalitete evropske federacije z ekonomskega, denarnega, finančnega in carinskega vidika. Ako želimo, da se diskusija raztegne na par let, potem prepustimo rešitev politične strani problema Ženevskemu organizmu. Ekonomsko vprašanje pa mora biti rešeno s širšim vprašanjem mednarod

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Torek, 7. januarja. Zaprto.
Sreda, 8. januarja. Zaprto.
Četrtek, 9. januarja ob 20. uri »Orlov«, ab. B. Kuponi.
Petek, 10. januarja. Zaprto.
Sobota, 11. januarja ob 20. uri »Morala gospe Dulske«, Delavska predstava. Znižane cene.

Celjsko gledališče.

Sreda, 8. januarja ob 20. uri »Krog s kredo«. Gostovanje Mariborčanov.

Vojaške ugodnosti za člane Sokola kraljevine Jugoslavije

Po uredbi o likvidaciji jugoslovenskega Sokola, hrvatskega Sokola, Orla in Dušana Silnega, objavljeni dne 4. tm. je izšla sedaj uredba o vojaških ugodnostih članov Sokola kraljevine Jugoslavije, ki se glasi:

Čl. 1. Za člane Sokola kraljevine Jugoslavije so olajšave pri njihovi službi v kadru naslednje:

1. odpusti iz kadra še pred odsluženim rokom, za katerega so bili po zakonu o ustroju vojske in mornarice rekrutirani;

2. prvenstveno napredovanje v kadru

ne banke. Naloga te banke bo, da bo skrbela za denarni promet v evropskem gospodarstvu in da bo pocenila kredite do normalne tarife. Obenem bo naloga banke, da bo podpirala razvoj industrije s posredovanjem centralnih bank in da se briga za odpiranje novih tržišč. Samo potom te banke in njenih uslug bomo prišli do izboljšanja na tem polju.

Sauerwein končuje s konstatacijo, da dozdajne ekonomske konference žal niso dosegle vidnih rezultatov, in upa, da bodo letos zlasti iz Pariza in Prage prišli praktični predlogi. Zdravi narodi morejo služiti za primer in pričeti akcijo, bolne države se bodo pridružile tim prej, čim bolj se bodo bale za svoje usodo.

po izpolnitvi ostalih zakonskih določb za napredovanje;

3. prvenstveno napredovanje v rezervi po izpolnitvi ostalih zakonskih določb;

4. dobivanje dopustov zaradi sodelovanja pri sokolskih javnih vežbah, tekmah in zletih tudi poleg dopustov po čl. 57 zakona o ustroju vojske in mornarice;

5. prvenstveno dobivanje daljših dopustov, določenih po čl. 57 zakona o ustroju vojske in mornarice, izpolnitvi ostalih določb omenjenega člena.

Čl. 2. Pravico do olajšav po čl. 1. te uredbe imajo samo oni člani Sokola kraljevine Jugoslavije, ki so bili kot telovadci v sokolskih društvih ali selskih sokolskih četah neprestano najmanj pet let in so z uspehom dovršili program potrebnih priprav. V neprekinjenih pet let se računa tudi čas, ki so ga člani prebili deloma v kategoriji naraščaja.

Čl. 3. Člani Sokola kraljevine Jugoslavije, rekrutirani za polni službeni rok v kadru po čl. 42 zakona o ustroju vojske in mornarice, bodo služili v kadru tri mesece manj od določenega roka po omenjenem členu zakona.

Čl. 4. Člani Sokola kraljevine Jugoslavije, rekrutirani za skrajšani rok službe v kadru po čl. 49 a točke 2, 4, 5 ter po čl. 49 b zakona o ustroju vojske in mornarice, bodo služili 45 dni manj od določenega jlm roka po omenjenem členu zakona. Ta olajšava velja tudi za rekrute dljake, ki bi morali po čl. 49. pod a) točka 1. zakona o ustroju vojske in mornarice služiti rok 14 mesecev.

Čl. 5. V skladu s čl. 51 a in s čl. 57 zakona o ustroju vojske in mornarice se vodijo vojniki, odpuščeni iz kadra po tej uredbi, do poteka obveznega jlm službenega roka v kadru na začasnem dopustu.

Čl. 6. Za dokaz pravice do skrajšane kaderske službe po tej uredbi služi komandantom vojnih okrožij spisek rekrutiranih članov Sokola kraljevine Jugoslavije, ki ga jim bo poslala uprava saveza Sokola kraljevine Jugoslavije najkasneje 15 dni pred vstopom v kader. Razen tega ima naborni komisiji povodom rekrutiranja vsak član Sokola kraljevine Jugoslavije, ki ima pravico do olajšav po točki 1. čl. 1. te uredbe, pokazati svojo sokolsko legitimacijo s fotografijo. Rekrutna komisija postavi v pripombe rekrutnega spiska vse podatke te prijave zaradi njenega primerjanja s piskom Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. Ko komandanti vojnih okrožij določajo pravico do skrajšanja službe v kadru za take mladeniče, vpišejo v rekrutni spisek, koliko se komu skrajša služba, in ti podatki se vnesejo v unikat in duplikat sprovednice neposredno pred odpošiljatelj rekrutov v kader.

Čl. 7. V izjemnih in upravičenih slučajih se more v duhu čl. 51 a zakona o ustroju vojske in mornarice na prošnjo članu Sokola kraljevine Jugoslavije odgoditi vstop v kader za eno tretjino skrajšanega roka po čl. 3. in 4. te uredbe.

Čl. 8. Izjemoma velja za mladeniče, člane Sokola kraljevine Jugoslavije, ki se rekrutirajo l. 1930 določbe te uredbe, ako so do dneva rekrutiranja bili tri leta člani telovadci v društvih jugoslovenskega sokolskega saveza, Hrvatskega sokolskega saveza, Jugoslovske orlovske zveze in srbskega sokolskega društva »Dušan Silni« in ki do vstopa v kader po izkazih, ki se vodijo v društvih, dokažejo pravico do uživanja olajšav po tej uredbi.

Čl. 9. Ta uredba stoji v veljavo in dobi obvezno moč, ko se objavi v »Službenih Novinah«.

Problem pomorske razorožitve

II KONFERENCI V LONDONU. — TO NAŠA LADIJ IN IZDATKI VELESIL. — TEŽKOČE SPORAZUMA. — RESNIČNA RAZOROŽITEV.

V nekaj dneh se bo pričela v prestolnici Anglije, v Londonu, nova konferenca za pomorsko razorožitev, katere se bodo udeležile velesile Anglija, Združene države Severne Amerike, Francija, Italija in Japonska. Konferenca bo zaključni akt dolgotrajne akcije in neskončnih zasebnih in javnih pogajanj med posameznimi velikimi pomorskimi silami, a uspeha najbrže ne bo imela večjega, kakor so ga imele dosedanje, kajti celotni problem je pri sedanjem stanju svetovnega političnega in gospodarskega položaja in pri trenutnem položaju splošne psihoze, skoraj nerešljiv. Doba, v kateri se razvija sedanja mednarodna svetovna politika, je kljub neprestanim iskrenim in neiskrenim prizadevanjem za ustanovitev večnega miru, bratstva narodov, gospodarskega sodelovanja itd., polna elektrike, ki struji in od dne do dne veča napetost. Če pritisk premaga umetne varovalne naprave, smo lahko preko noči tam, kjer smo bili l. 1914.

Da se tega prav dobro zavedajo vse vodilne sile sveta, dokazuje dovolj jasno že sklicanje te londonske konference za pomorsko razorožitev. Toda še vse bolj kakor želja po ustanovitvi večnega miru, vodi države, ki se bodo konference udeležile, drug, bolj preprost in vsakdanji vzrok, ki ima svoje korenine v gospodarskem ozadiju. Kajti, kakor je pred svetovno vojno tekmovalje v oborožanju dosegalo take višine, da je gospodarsko dušilo in do skrajnosti izčrpavalo vse sile, tako se veča in stopnjuje tudi po vojni, osobito pa v poslednjih letih. Da nam postane to stopnjevanje jasno, je že dovolj, če si ogledamo številke tonaže vojnega brodograja omenjenih petih velesil. Združene države Severne Amerike so imele v l. 1929. v težkih vojnih ladjah 660.000 ton, v lahkih 460.000 ton, skupno torej 1.120.000 ton; Anglija je imela v težkih 660.000, v lahkih 489.000 ton, skupaj 1.149.000 ton; Japonska v težkih 396.000 ton, v lahkih 325.000 ton, skupaj 721.000 ton; Francija nekaj manj, Italija pa v težkih 235.000 in v lahkih 380.000, skupaj torej 615.000 ton. Koiliko pa so poedine velesile izdale za izgradnjo svoje vojne mornarice od svetovne vojne do danes, dokazujejo sledeče številke, ki govore še vse bolj glasno in razločno: Združene države so izdale 117 milijard francoskih frankov, Anglija je potrošila 92 milijard, Japonska 35 milijard, Francija 17 milijard, Italija pa 13 milijard.

Vse to so številke, tako ogromne številke, da dovolj nazorno spričujejo, da se bodo velesile gospodarsko udušile, če bodo morale tudi še zanaprej prosto tekmovali med seboj v pomorskem oboroževanju. Zaradi tega je glavni namen predstoječe londonske konference, doseči sporazum, po katerem naj se 'onaža' vojnega brodograja posameznih udeleženk maksimira v primernem razmerju politične, gospodarske, kolonialne in mednarodne moči. Vsaka peterih velesil naj bi se s podpisom posebnega sporazuma obvezala, da preko te maksimalno določene višine ton ne bo gradila novih vojnih ladij. Kakor pa izgleda rešitev tega problema na zunaj lahka, tako je v resnici silno težka. Kako naj se določi ključ moči posameznih držav, ki naj bi bil potem tudi ključ za ravnovesje v vojni mornarici? Vsaka država se trudi, da bi čim najbolj povzela svojo moč in tako vidimo, da hoče Italija na vsak način doseči s Francijo pariteto, čeprav se niti po obsegu kolonij, niti po gospodarski ali politični moči ne more primerjati s Francijo. Prav iste narave so pa tudi težkoče pri določevanju razmerja med Združenimi državami in med Japonsko.

Vendar pa je verjetno, da bo v Londonu v tem glavnem oziru dosežen vsaj nekaj zadovoljiv sporazum. Popolnoma pa je že vnaprej izključeno, da bi prišlo do soglasja glede drugih vprašanj, ki so določena v dnevnem redu. Pred vsem je treba tu omeniti vprašanje podmornic, katere bi nekateri radi sploh odpravili in prepovedali kot pomorsko vojno sredstvo. Glede tega so se odločno uprle prav tako Francija in Italija kakor tudi Japonska, a Anglija je v predporazumu z Združenimi državami pristale tudi le delno na rešitev tega problema. Tako bodo podmornice prav gotovo ostale, kar je tudi v velikem interesu naše države, ki ima zaenkrat še skoraj vso svojo pomorsko obrambo organizirano v malih edinicah, pretežno podmornicah. Docela jasno je tedaj, da bi bili, ako bi od londonske konference pričakovali kakih radikalnih sklepov glede pomorske razorožitve, skrajno naivni. Čas za take sklepe še ni napočil in, verjetno, tudi še v dohodni bodočnosti ne bo. Zato bi konferenca v Londonu bila mnogo bolj točno označena s »konferenco za maksimiranje pomorskega oboroževanja« kakor pa s konferenco za pomorsko razorožitev, s katero v bistvu pravzaprav nima nič skupnega.

Grudica

Pravilna igra v šestih slikah s petjem, godbo in plesom.

Včeraj popoldne je bila v našem gledališču odigrana prva predstava mladinske igre »Grudica«, katero je napisal Oskar Zolnir, s pesmimi opremil Danilo Gorinšek, režiral pa Pavel Rasberger. Delo, ki je bilo iz dano v knjižnici »Podmladka rdečega križa« v Beogradu in igrano tudi že na nekaterih šol. odrih, ima v zasnovi lepo misel o ljubezni do rodne grude in tudi gradnja dejanja bi bila dobra, ko bi obdelava ne bila preveč površna in premalo umetniško klena. Tako pa napravljajo — vsaj mestoma — vtis, da pisatelj ni dovolj obvladal snovi, ampak da je snov obvladala njega. Vrinjenim pevskim točkam se pa mimo tega še pozna, da z ostalim delom niso v dovolj tesni organski zvezi in so nastale v prvi vrsti zato, da se dejanje podaljša, da igra izpolni — dve uri.

Ker pa je delo po svojem temelju prikopno in ima tudi dvoje — troje dojemljivih scen, bi bili od gledališkega vodstva, če ga je že sprejelo v uprizoritev, pričakovali vsaj malo manj omalovaževanja, kot smo ga včeraj opazili. Uprizarjanje mladinskih del je in mora biti prav tako umetniško resna zadeva, kakor uprizarjanje česar koli drugega, če ne še mnogo bolj. Časi, ko je bilo za mladino vse dobro, so na Slovenskem, hvala Bogu, že glavno minili! Zato ni prav, da se režiser

v svoje delo ni poglobil, da je bila inscenacija mestoma diletantska in tudi le v »deveti deželi« le deloma zares pravljica. Take naslikane kočice, kot smo jih tu videli, bi se morale pri stalnem gledališču dvajsetega stoletja in po svetovni vojni že davno sežgati. Prav tako spada jo brade iz lanu in prediva med staro šaro, ker jemljejo že otroku vso iluzijo, kaj pa še odraslim! Skratka: režija mladinskih del bodi v bodoče umetniška in samobitna; enaka bodi tudi inscenacija, a vloge naj se razdelijo med najboljše moči!

O igralcih pri vsem tem ni mogoče veliko omeniti. Najboljša sta bila še g. Pavle Kovič (gospodar devete dežele), toda le v sami »deveti deželi«, ne pred gozdno kočico, in g. Savinova (Zorica) kot prikupek in razigran otrok. G. Rasberger (Ahasver) je bil mnogo boljši v drugi kakor v prvi vlogi, ostali pa so poleg dveh, treh izjem podali običajno zelo stereotipno igro; mestoma celo pod povprečnostjo.

Obisk je bil izredno številen in je razločno pokazal, da naša mladina dobrih mladinskih predstav zelo potrebuje; zato bi želeli, da bi gledališko vodstvo v bodoče poskrbelo za to, da nam da v vsakem gledališkem letu verj 4 do 5 mladinskih del. Prepričani smo, da bi se v gmočnem oziru vsa obnesla, a v mladem naraščanju bi si vzgojili za bodočnost najboljše in najbolj zvesto gledališko občinstvo.

—1.

Mariborski in dneoni drobiž

Srečne božične praznike

želimo vsem našim someščanom pravoslavne in grško-katoliške vere. — Uredništvo in uprava »Večernika«.

Zagrebski atentatorji izročeni državnemu sodišču.

V smislu zakona za zaščito države so bili zagrebski atentatorji z dr. Mačkom vred prepeljani iz zaporov zagrebskega sodišča v Beograd, kjer so bili izročeni državnemu sodišču za zaščito države. Razen dr. Vladka Mačka, predsednika bivše Radićeve stranke, so bili prepeljani v Beograd: Cvetko Hadžija, Ivan Bernardić, Ivan Prpić, Ivan Strlak, Ljubomir Kremzir, Martin Franekić. Anton Štefanac, Pavel Margetić in Jakob Jelašić.

Nov sodni zdravnik v Mariboru.

Za sodnega zdravnika pri okrožnem sodišču v Mariboru je imenovan g. dr. Podlesnik, okrajni zdravnik pri srezkem načelniku v Mariboru.

Zlata poroka.

Danes sta praznovala v Mariboru novodobna Filemon in Baucis svojo zlato poroko in on — Filemon — istočasno svojo osemdesetletnico. Pet dolgih desetletij je minulo od trenutka, ko sta si obljubila verno sožitje do zadnjega dne g. Franjo Blažon, danes nadrevident j. ž. v pok. in njegova soproga Josipina. Narodni dvojici nasledujeta dva narodna sina Franjo, postajanačelnik v Dravogradu in Davorin, davčni uradnik v Konjicah, oba navdušena Sokola in Jugoslavnica. Simpatičnima slavljencema še mnoga leta!

Božičnica dekliške osnovne šole v Studencih.

Ob številni udeležbi starišev učenk, ki so z vidnim zanimanjem in zadovoljstvom sledili božičnemu prizorčku, petju in deklamacijam svojih otrok, je uspela prireditelj vseh priprakov dobro. Saj je bilo obdarovanih 106 učenk z obleko oziroma perilom, vse učenke pa s hrenovkami in zemljčkami. Iskrena zahvala krajevemu šolskemu odboru in številnim darovalcem v denarju in blagu za njihovo naklonjenost!

Važno radio-predavanje.

Jutri, dne 8. tm. ob 17.50 predava član načelstva dunajskega društva za varstvo živali, pisatelj in pesnik dr. Rihard Kappeler o krmljenju gladujočih ptic v zimski dobi. To predavanje prav toplo priporočamo vsakemu prijatelju živali.

Prvi dnevi drsanja pri Treh ribnikih.

Letošnja mila zima tudi drsalcem ni bila ugodna. Šele do nedelje so naši slavniki »Trije ribniki« tako zamrzili, da je Olepševalno društvo spustilo mladino na led. Potem pa je bil oba praznika pravi živžav na obeh ribnikih, v nedeljo in ponedeljek, posebno na gornjem je kar mrgolelo razposajenih drsalcev. Požrtvovalni blagajnik Olepševalnega društva g. svetnik Knop in mestni nadvrtinar g. Borovka sta oba dneva pazila, da se ni pripetila nikaka nezgoda. Žal pa je na praznik solnce že tako pritrsnilo, da so morali spodnji ribnik v parku izprazniti, ker se je že precejala voda.

Zanimiva odredba.

Srezki poglavar v Ptuj je izdal za ves ptujski srez zelo smešno odredbo, po kateri je pod kaznijo do 500 Din odnosno do 10 dni zapore prepovedano na javnih prostorih preklinjati, nespodobno govoriti ali obnašati se. Prav tako je pa tudi prepovedano postopati pred cerkvijo ali krog cerkve za časa cerkvenih opravil. V zvezi s tem morajo ineti vse gostilne, restavracije in kavarne v svojih lokalih na vidnih mestih napisati: »Ne preklinjaj! Ne govori nespodobno!« To je v Sloveniji menda prva uradna odredba, po kateri je pod kaznijo prepovedano preklinjati in nespodobno govoriti.

Najdeni predmeti.

V mesecu decembru so bili izročeni policiji sledeči najdeni predmeti: črna ročna torbica z 21.50 Din, raca, vreča z dvema verigama, mala podobica sv. Antona, bel ženski telovnik, zlata verižica, rujav moški klobuk, mala usnjata dernarica z 69 Din, pes volčje pasme, 3 slike, rujav volneni šal, voz, bankovec za 10 Din, ženski dežnik, pes volčje pasme, rujava aktovka, črna torbica s 111 Din — očinim listom ter sanke.

Ročni zemljevid Jugoslavije z mejami banovin.

Založba Učit. dom v Mariboru je izdala minulo poletje Baš-Dimnikov ročni zemljevid, kateri je bil radi točnosti podatkov in lične ter pregledne izdala e zelo dobro sprejet v naših šolah in v javnosti. Zemljevid je v prvi vrsti oro-in hidrografičen. Ker pa je bila naša država z aktom od 3. oktobra razdeljena na banovine, so seveda sedaj tudi meje banovin velike važnosti. Podjetju je uspelo, da je v ta zemljevid vneslo tudi meje posameznih banovin in sicer v novi lila barvi, ki so zelo vidne. S tem bo ustrezno našim šolam in drugi javnosti, ki se zanima za novo razmejitev države.

Mariborski šahovski klub

ima 13. tm. ob 8. zvečer v kavarni Central svoj redni občni zbor. Začetek klubskega turnirja pa bo v sredo 8. tm. ob 8. zvečer v Centralu. Vsi prijavljeni člani naj pridejo!

K koncertu v petek, dne 10. tm.

Prof. Nikola Nagačevski slovi kot eden najodličnejših opernih tenorjev priznane predvojnne moskovske šole, ki je ponovno nastopil z ogromnimi uspehi tako v gledališčih, kot na koncertnih odrih. Pel bo večje število samostojnih skladb in tri arije iz oper. Druga umetnica, ki tudi nastopi na tem koncertu, profesorica Nina Ilnicki, je absolvirala slovito šolo prof. Poula de Comme na dunajskem konservatoriju ter slovi kot izredno nadarjena in odlična pianistinja, ki je pri vsem tem še obdarjena z izredno lepoto. Nastopila bo v štirih solotočkah, od katerih omenimo danes samo Liszt-Bussonijevo »Campanello«, katero je morala pri njenem zadnjem koncertu v Monte Carlo trikrat ponoviti, kar pove vse. Predprodaja vstopnic za ta odlični večer je že pričela, zagurajte si prostor pravočasno!

Konjsko vprego sta kradla.

V noči 20. dec. je bilo posestniku Gdencu v Zimici pri Sv. Barbari v Slov. g. iz nezaklenjene kolarnice ukradenih dvoje konjskih komatov s kompletno opremo. Dne 5. tm. pa sta bila v Mariboru aretirana 25-letni tesarski pomočnik Jos. Cizerl iz Selc in pomožni delavec Franc Lukovnjak. Izkazalo se je namreč, da sta imenovana skušala prodati ukradeno blago nekemu vozniku. Tatvino sta priznala. Oddali so ju sodišču.

Pri delu ponesrečil.

Davi se je ponesrečil pri delu 37letni Franc Puklič, zaposlen pri Splošni stavbni družbi na Téznu. Velik kos železa mu je padel na desno nogo in mu jo zmečkal. Ponesrečenca je morala rešilna postaja prepeljati v bolnico.

Težka nezgoda mladega smučarja.

Včeraj proti večeru je 17letni čevljarški pomočnik Avgust Kaiser pri smučanju padel tako nesrečno, da si je izvil levo ramo ter znatno poškodoval tudi levo koleno. Na odredbo zdravnika so morali ponesrečenca odpremiti v bolnico.

Aretirani pohotnež.

Na novega leta dan je skušal, kakor smo že poročali, na starem pokopališču v Mariboru izvršiti neznan pohotnež nasilstvo ženi uglednega mariborskega trgovca, kar pa se mu je ponesrečilo. Soproga napadene je razpisal nagrado v znesku 1000 Din za izsleditev suroveža. Po napornih poizvedovanjih je policija končno aretirala nekega slikarskega pomočnika, ki je svoje dejanje tudi že priznal. Perverznež je bil izročen v zapore okrožnega sodišča.

Društvo državnih policijskih nameščencev in upokojencev v Mariboru ima 9. in 10. tm. redni občni zbor v gostilni Kosič, vsakokrat ob 7. zvečer.

Koroški klub.

Ker je bila prva sredo v tem mesecu Novo leto, se bo vršil ta mesec prvi sestanek v sredo, dne 8. tm. in bo poročal med drugim gosp. dr. Müller o seji glavnega odbora v Ljubljani. Drugi sestanek kluba bo v sredo, dne 22. tm. — Predsednik.

Tombola in kabaretni večer

se bo vršil v torek in sredo v Veliki kavarni.

Visoka šola za politike in državnike

OXFORDSKI STUDENTSKI KLUB »OXFORD UNION«.

Na oxfordskem vseučilišču je poseben klub, k terga člani so vsi aktivni in bivši slušatelji tega vseučilišča, »Oxford Union«, najvažnejši med vsemi angleškimi klubi, ki se bavijo z aktualnim političnim vprašanji in vežbajo svoj politični govorništvo. Aktivni dijaki volijo trikrat na leto svojega predsednika, tajnika, drugega knjižničarja in 12 članov upravnega odbora. Kratka funkcija doba je določena zato, ker ima predsednik znatne prerogative. On odloča o temah, ki se naj razpravljajo, on sprejema ali zavrača p edloge članov unije, in ko se debatira, — in debatira se izključno o političnih vprašanjih! — se razvija debata popolnoma različno, če je predsednik konservativec, liberal ali laburist. Unija se sestaja tekom šolskega leta vsak četrtek. debata traja od 8. zvečer do polnoči. Sestanke vodi seveda predsednik, poslovnik pa je popolnoma enak poslovniku in predpisom, ki veljajo za spodnjo zbornico angleškega parlamenta.

Dnevni tisk vodi stalno računa o teh sestankih, zlasti o vseh važnejših govorih in o originalnih predlogih. Ti sestanki so obenem dobro merilo za politično razpoloženje med akademsko omladino, ki je tik pred vstopom v javno življenje in bo odločala o usodi Velike Britanije. Enkrat na leto je slavnostna seja kluba. Ob takih prilikah nastopajo kot govorniki bivši člani, ki so se izkazali v politiki. Govorili so že v klubu Baldwin, Lloyd George, Macdonald in mnogi drugi.

Tako lahko razumemo, da je politični vpliv kluba izredno velik. Vsako leto prihaja v Oxford na studije nad tisoč Angležev iz vseh krajev Vel. Britanije, ki pridejo skoro vsi s političnim prepričanjem očetov (znan je pregovor, da se vsak Anglež rodi z gotovim političnim prepričanjem!). Toda tekom treh let studija v Oxfordu ima vsak dijak priliko, da svojo politično nazore revidira in postavi na solidno bazo. Na predavanjih in v knjižnicah najde potrebno znanje, Oxford Union pa mu nudi priliko, da pridobljeno znanje in prepričanje skuša uveljaviti v borbi. Sestanki kluba so najboljši politično-parlamentarni seminar, ki si ga moremo zamisliti. Enako kakor v parlamentu, kjer so debate zelo živahne, je v klubu hvalevredni običaj, da se

govornika prekinja z vmeskljici, duhoviti pripombami, in se tako bodoči politični govornik že v mladosti vadi v odbijanju izpadov in v tem, da obdrži poslušalce v svoji oblasti.

Glede političnih nazorov je Oxford Union silno širokopotezen in širokogruden. Vsakdo lahko dobi besedo in brani svoje prepričanje, kakor najbolje zna in more. Le eno ni dovoljeno: kolebanje sem in tja, politična skepsa. Kdor simpatizira sedaj z levico, sedaj z desnico, kdor v vsaki politični ideologiji najde zrno resnice, zanj ni mesta v Oxford Unionu in tudi ne v javnem življenju Anglije. Zakaj Anglež je praktičen in zahteva trdno in stalno prepričanje, ki omogoča praktično delavnost, akcijo, ne pa filozofski skepticizem, ki je v politiki zelo neprijeten.

Kako naglo se izkustva, ki jih dobi mlad dijak v oxfordskem klubu, upotrebijo v praksi, se je pokazalo že pri zadnjih parlamentarnih volitvah, pri katerih so na raznih listah kandidirali tudi trije oxfordski dijaki, ki so pravkar dovršili studije in so bili stari šele vsak 23 let. Nobeden še ni bil izvoljen, toda nihče se tudi ni smejal njihovu poskusu. Mladiki politiki pa so vodili odločno volilno kampanjo, kakor stari rutinirani parlamentarci.

Tako vidimo, da je Oxford Union prava visoka šola za angleške politike in diplomate in važen činitelj v angleškem javnem življenju. Številčno je njegov vpliv težko izraziti, nihče pa — kdor pozna angleške prilike — ga ne more negirati. Cela vrsta angleških politikov, diplomatov, publicistov se je izoblikovala v tem klubu za svoje bodoče delo.

Uboga češka služkinja Ana Šlajs v Newyorku, ki se je šele pred tremi leti preselila v Zedinjene države, je bila zaposlena pri milijonarju Franku Savinu. Savin, ki je bil že trikrat poročen, se je zaljubil v lepo dekle in jo je pred 2 leti poročil. Sedaj je umrl in je razdedinil vse svoje sorodnike ter zapustil ženi Ani vse svoje ogromno premoženje: 20 milijonov dolarjev in razkošno vilo v najodličnejšem predmestju Newyorka, Portchesteru. Sorodniki Savina, zlasti oba otroka iz prejšnjega zakona, so seveda naperili tožbo, s katero osporavajo veljavnost oporoke. Razvila se bo vsekakor zanimiva pravda.

Polet v vsemirje v zgodovinskem razvoju človeštva

ELIJEV »OGNJENI VOZ«. — PRAVLJICE, ROMANI IN TEORIJA. — PRVI PRAKTIČNI POIZKUSI. — NAPOVEDI ZA LETO 1930.

Letanje po zraku je bila ona prvih želj človeštva, kajti poznamo jo že v najbolj davnih dobah. V zvezi s to željo se je pa prav tako tudi zelo zgodaj porodila druga, želja po poletu k soncu, luni in zvezdam. Primitivna ljudstva preteklih dob pa seveda še niso vedela, da je letanje po zraku nekaj docela drugega kakor po vsemirju. Ljudje tedanjih časov so celo mislili, da ptice lahko letajo do zvezd, da so zvezde le luči in da njihova oddaljenost od zemlje ni kdove kako velika. Fantazija pa je delovala dalje in tako najdemo že v sv. pismu več zgodb o poletu v nebesa, med katerimi je najbolj znana ona o sv. Eliju, ki se je dvignil od tal v gorečem vozu. Ta zgodba pa je zanimiva še prav posebno zaradi tega, ker zadeva resnico precej blizu, kajti »goreči voz« bi lahko nazvali tudi današnje rakete za polet v vsemirje, o katerih bomo spregovorili pozneje. Drug tak klasičen primer pa hrani stara grška literatura v zgodbi o Ikaru, ki si je perutnice pritržil na ramena z voskom, se približal soncu, ki mu je vosek stopilo in je tako strmo glavil mrtev nazaj na zemljo. Sličnih pravljic pa je v starih literaturah še več. Tudi iz srednjega in novega veka jih poznamo.

Prvi opis vsemirskega poleta na znanstveni podlagi nam je pa dala šele doba prejšnjega stoletja v Julesa Vernea romanu o Poletu na luno, samo da Verne

še ni poznal rakete, ampak iz topa izstreljeno kroglo z ljudmi v sredini. Pravi polet v raketi je prvi opisal S. Tolstoj v svojem zelo zanimivem, napetem in znanstveno izvrstno utemeljenem romanu o Marsu. Temu je sledil Toth z romanom »Propast sveta«, ki pa daleč zaostaja za prvima dvema. Anglež Wells je napisal roman o napadu Marsovcov na zemljo, ki pa konča z zmago zemljanov. Od tedaj je izšla še cela kopica sličnih del, katera je v najnovejšem času zaključila Thea von Harbou z romanom »Žena na mesecu«. Ta roman in po njem posneti film sta bila izdelana s sodelovanjem strokovnjaka in resnega znanstvenika prof. Obertha in prekašata vsled tega vso prejšnjo tovrstno literaturo. Mimo tega pa so v zadnjih letih izšla v nemščini, francoščini, angleščini in ruščini tudi razna znanstvena dela, ki se teoretično pečajo s problemom vsemirskega prometa, poleta na mesec in planete ter z raznimi specialnimi vprašanji.

Vse to pa so bile samo pravljice, fantazije in teorije, od katerih je bila še določa pot do realizacije prvih sploh stvarnih poizkusov. Teh se je prvi lotil ameriški profesor in astronom Goddard, ki je skonstruiral model rakete za vsemirski polet. Poizkus s tem malim modelom se je dobro obnesel, a ko je zgradil »čistega« bi naj bi poletel izven zemeljske atmosfere, namera ni »uspela. O nadaljnj

usodi Goddardovih raket pa časopisje sploh ni več poročalo. Goddardu je kot praktik in ne več teoretik sledil nemški profesor Oberth, ki je, kakor že omenjeno, sodeloval tudi pri prireditvi filma »Žena na mesecu«, ki je izzval pravo senzacijo tudi v Mariboru. Prof. Oberth je zgradil veliko raketo, katero je hotel odposlati več sto kilometrov nad zemljo. V raketi bi ne bili zaenkrat še ljudje, ampak samo znanstveni aparati za merjenje višine, zračnega tlaka, sestave atmosfere itd. Odstrelitev je bila določena že za mesec oktober lanskega leta, pozneje pa je bila večkrat odložena in bi se bila morala izvršiti te dni. Tik pred poizkusom pa je prof. Oberth živčno tako obolel, da so ga morali odpeljati v sanatorij. Kaj bo sedaj z njegovo raketo in z njim, ni mogoče prorokovati.

Istčasno s prof. Oberthom pa so se pripravljali na poizkuse z vsemirskimi raketa tudi Čeh Očenašek v Pragi, Rus Čerkasov v Leningradu in nekateri drugi manj resni znanstveniki. Očenašek napoveduje svoj prvi poizkusni polet za letošnjo spomlad, ing. Čerkasov pa za poletje ali jesen. Potrebna sredstva za eksperimente in gradnjo rakete mu je dala na razpolago sovjetska vlada. Svojo raketo misli napolniti z eksplozivom, kate-rega je sam iznašel in o katerem ne izda nobene podrobnosti. O teh pripravah se v svetovnem časopisju tudi zelo skopo

poroča, ker jih sovjeti prikrivajo, da bi svet tembolj presenetil. Na pripravah za raketni polet pa delata tudi dva resna znanstvena instituta, eden v Parizu in eden v Ameriki. Iz vsega tega je tedaj jasno razvidno, da smo od teorije pričeli segati po praksi in bo letošnje leto lahko prineslo še velikanska presenečenja. Če se le eden teh za letos projektiranih eksperimentov vsaj deloma posreči, to se pravi, da bo ena ali druga raketa prodrla plasti atmosfere, čeprav tudi še brez ljudi, potem bo l. 1930. zapisano kot največje v vsej človeški zgodovini.

Kaj bi pomenil popoln uspeh poleta v vsemirje, ki bi prvič prenesel žive ljudi z zemlje na mesec, na Venero ali na Marsa, si vsakdo lahko sam predstavlja. S tem bi se zaključil sedanjí novi vek in napočil bi najnovejši. Vse na svetu bi se spremenilo, rešene bi bile na mah brezštevilne uganke, ki jih človeštvo drugače ne bi moglo nikdar razvozlati, a odprle bi se tudi mnoge druge možnosti: preseljevanje na druge svetove itd. Vse posledice takega uspeha se sploh ne dajo prorokovati niti z najbolj bujno fantazijo. Zaenkrat pa k vsem tem predstojecim poizkusom še ni mogoče reči ničesar, niti da se bodo niti da se ne bodo posrečili. Eno pa je gotovo: polet v vse-mirje postaja dan za dnem bolj stvarna in manj fantastična zadeva.

Sport

Smučarski izlet na Peco.

V soboto je priredila skupina navdušenih smučarjev izlet na romantično planoto Peco. Že v Prevaljah je pozdravil Mariborčane zastopnik zimsko-sportnega odseka SPD, v Mežici pa predsedstvo odseka. Potoma so se pridružili Mariborčanom tudi smučarji iz Mežice in Črne, nakar so se vsi ustavili v gostoljubni hiši nadlogarja Čičovnika. V nedeljo se je vršilo na prostrani planoti tehnično vežbanje in so zlasti člani iz Črne in Mežice pokazali pri tej priliki vsestranski napredek, kar je predvsem zasluga g. inž. Krivopečerja, ki mu stoita ob strani gg. Ule in dr. Punzengruber. Smučarji so krenili nato po strmi poti proti Uletovi koči, kjer si je 15 članska družina sama postregla v planinski koči. Na Sv. treh kraljev dan so se nekateri povzpeli na Kordežovo glavo, odkoder so imeli krasen razgled proti Triglavu, Dachsteinu, na Koralpe in Pohorje. Ob napornem smuku se je skupina vrnila zvečer čez Rišberg v Mežico in potem z vlakom v Maribor. Izlet je pokazal med drugim tudi veliko važnost medsebojnih stikov smučarjev.

Težak poraz Concordije v Franciji.

Zagrebska Concordia je igrala v nedeljo, dne 5. tm. v Mülhausenu proti tamkajšnjemu F. B. Mülhausen in bila porazena v razmerju 7:2 (4:1). Tekmi je prisostvovalo preko 6000 gledalcev.

Zagreb: Gradjanski:Sokol 6:1 (3:0), prijateljska tekma na zasnženem terenu. Derby:Croatia 4:4 (3:2).

Concordia v Švici.

Včeraj je odigrala Concordia svojo zadnjo igro na turneji v Locarno proti F. C. Locarno in je sigurno zmagala v razmerju 3:0 (2:0). Concordia se vrne tekmo današnjega dne v Zagreb.

Zimska olimpijada akademikov v Davosu.

V nedeljo so začele zimsko-sportne igre akademikov v Davosu in je udeležba ogromna: 14 narodov se je prijavilo, preko 700 akademikov tekmuje v 11 disciplinah za prvenstvo na snegu in na ledu. Jugoslavijo zastopajo sledeči sportisti: Danilo Dougan (S. K. Ljubljana), Danilo Gostiša (S. K. Ljubljana), Ivan Bleiweiß (S. K. Ljubljana), Milan Gostiša (T. K. Skala, Ljubljana), Milan Kolar (S. K. Ljubljana) in Fedor Košir (S. K. Ljubljana).

Inozemski sport.

Pariz: medmestna nogometna tekma Paris:Berlin 6:4 (4:2).

Malta: W. A. C. (Dunaj):Pick-Navy 9:2 (3:1).

Dunaj: F. A. C.:Slovan 3:0 (0:0), Nicholson:B. A. C. 3:1 (2:1), igre za zlati pokal. Hertha:Donau 4:2 (2:2); Sportklub:Gasthof 2:1 (0:1).

Curth: Wacker (Dunaj):F. C. Zürich 2:2 (0:1).

Bern: Wacker (Dunaj):Young Boys 4:3 (3:0).

Praha: Slavia:Nusselsky S. K. 1:0 (1:0). Tepitz: F. C. Tepitz:Sparta Kladno 3:0 (1:0).

Berlin: Wacker:Tennis Borussia 2:1 (1:0), prvenstvena.

Monakovo: S. V. Fürth:V. F. B. Stuttgart 3:0 (2:0).

Halle: Club française (Paris):Borussia-Wacker 5:2 (3:1).

Udine: Nemzeti (Budimpešta):A. S. Udine 3:1 (1:1).

Lugano: III. okraj (Budimpešta): F. C. Lugano 3:0 (1:0).

Aleksandria: Ujpest (Budimpešta):team Aleksandria 3:3 (2:1).

Stuttgart: Kioker:Hungaria (Budimpešta) 3:2 (2:1).

Barcelona: F. C. Barcelona:Slavia (Praga) 6:3 (1:2).

Sportni klub Ptuj in Slovenski tenisklub v Ptuj razpuščena.

Po odredbi srezkega poglavarja v Ptuj sta bila prejšnji teden razpuščena športni klub Ptuj in slovenski tenis-klub v Ptuj. Oba kluba sta proti razpustu vložila priziv na bana v Ljubljani.

Lunačarski — sovjetski poslanik v Parizu?

Ruski emigrantski list v Parizu poroča, da se poslanik Dvoglevskij, ki je sedaj na dopustu v Moskvi, ne povrne več na svoje mesto in da bo njegov naslednik bivši komisar za prosveto Lunačarskij.

Okrog 1000 cerkv

so po službenih podatkih doslej boljševiki zaprli v sovjetski Rusiji.

Tri doktorate

je položila doslej holandska prestolonaslednica princesa Julijana. Dne 2. tm. je promovirala za doktorja filozofije na vseučilišču v Leydenu. Dva doktorata pa je položila že poprej. Stara je šele 20 let. Vsekakor fenomen!

Koliko je narodnih manjšin na Madžarskem?

Glasom zadnje madžarske službene statistike je na Madžarskem 149.000 Slovakov, 25.000 Rumunov, 39.000 Hrvatov in 17.000 Srbov. In Slovencev?

Najstarejši zakonski par v naši državi sta skoro brez dvoma kmet Prokopij Nedeljkovič in njegova žena Ljubica v selu Krčedinu v Sremu. Stara sta vsak 90 let in sta se poročila l. 1860. Imela sta 10 otrok, od kojih živi še 6 sinov in 1 hčerka. Najstarejši živeči sin je star 66 let, najmlajši 46. Imata 80 vnukov in 25 pravnukov. Oba sta še čila in še opravljata mala hišna dela.

Petrolejski vrelci v Transkavkaziji.

Iz Moskve javljajo, da so v Transkavkaziji odkrili 28 novih velikih petrolejskih vrelcev.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk 253

Nato je pritisnil svoj čoln tesno k boku ladje in prijel za zavozlano vrv, ki je visela dol. »Al' znate plezati po taki reči?« je vprašal v skrbeh. Drugače naj kmalu zapazijo. »Bom,« je odgovoril Skalabrino. Mornar se je vzpel z lahkoto navzgor. V trenutku, ko se je zavihtel preko ograje in skočil na krov, je bil tudi Skalabrino že pri niem. »Gotovo je kak bivši mornar,« je dejal mož sam pri sebi. Krov je bil zapuščen in le za silo so ga razsvetljevali blede odsevi svetilk, razobešenih v gotovih razdaljah po vrveh. Čuli so samo stražniki: trije spredaj, trije zadaj. Skalabrino je bil skočil ravno poleg ene izmed teh straž. Šel je naravnost proti velikemu jamboru, kakor da mu je krov te ladje popolnoma znan. Mornar se je med tem pogajal s stražo. »Ali si ti, Džuzeppe?« »Da. Pozno se vračaš. Kdo je s tabo?« »Ali hočeš zaslužiti dva tolarja?« je vprašal mornar, namesto da bi mu odgovoril. »Kako ne bi hotel, ko že tri tedne nisem videl beliča.« »Na enega ti dam takoj... Vzem ga... toda s pogojem, da ne naznaniš mene in tovariša, da sva prišla prepozno.« »Naj bo... A drugi tolar?« »Poslušaj. Zdaj se grem javit, da sem tu; nato se izmažem. Babnico imam... saj me razumeš?« »Da, da... a kdo bo jutri v železju? Jaz!« »Bedak! Ob štirih zjutraj bom že zopet tu.« »Ali prisežeš?« »Pri madoni. Velja? Ali me pustiš?« »Če mi daš še oni tolar!« »Ko bom odhajal, ga dobiš!« »Torej si nenadoma obogatel?« »Babnica mi daje, saj veš!« Mornar je obrnil začudenemu stražniku hrbet in prihitel za Skalabrinom, ki je stal nepremično pod velikim jamborom. »Najtežje je storjeno!« je zamrmral. »Za ostalo ne skrbite,« je dejal Skalabrino. »Kako je s stražnikom?« »Molčal bo.« »Prav. Lahko me pustite tu.« »Aha. Ladja vam je torej znana?« »Da.« »In, če smem vprašati, kaj namerjate storiti? Morda želite potisniti kakemu poveljniku par palcev železa med rebra? Ali ne... Gotovo ste bili nekdanj mornar na kaki ladji?« »Hm... res je,« de Skalabrino. »Služil sem pri mornarici. Neki častnik me je dal po krivici ukleniti v železje in bičati... Izvedel sem, da se nahaja zdaj na krovu admiralske ladje.« »Dobro, dobro... saj razumem... toda mene bi obesili takoj na veliki jambor, ako bi vedeli...« »Saj hočete odnesti pete. Bogati ste zdaj.«

Res je. Torej obilo sreče! Tudi jaz sem bil bičan in uklenjen in bi se maščeval... a nimam vašega poguma. Obilo sreče, tovariši!« »Hvala!« Mornar se je vrnil k stražniku in mu pomolil njegov tolar. »Hodi! Toda glej, da boš ob štirih tu... če ne, te naznamim, da si bil odsoten vso noč...« »Le miren bodi!« je odgovoril mornar, zavihtel se čez ograjo in se spustil po vrvi v svoj čoln, ki je takoj odrinil in zdrčal proti nabrežju. Sredi luke je srečal veliko čalupo, ki je hitela na vsa vesla proti admiralski ladji. Ko je stal Skalabrino sam, se je splazil k veliki srednji lini. Sklonil se je in prisluškoval par hipov... Notranjost ladje je bila mračna in molčeča. Skalabrino je dvignil oči proti nebu, gledal nekaj časa zvezde, ki so se lesketale v višavi, in izginil polagoma v trebuhu admiralske ladje. Šalupa, ki jo je srečal boječi mornar sredi luke, je dospela naglo do admiralske ladje. Njen vodnik je poklical stražo. Na krovu se je začelo tekanje semintja. Prišel je oficir in nagovoril barko. Odgovor je bil tak, da so vrgli prišlecem vrvno lestvico. Veslači in krmar barke so ostali na svojih mestih; moški, ki so ga vozili, pa je splezal kvišku, s spretnostjo, ki je pričala, če ne o spretnosti, pa vsaj o njegovi moči in volji. »Peljite me k admiralu,« je dejal prišlec kratko, ko je stopil na ladjin krov. Častnik je nedvomno razumel, da ima ta neznanec pravico dajati mu ukaze, kajti odvedel ga je brez ugovora h kastelu na zadnjem delu ladje, potkal na vrata in izginil. Vrata so se odprla; neznanec je izginil za njimi. Toda, kakor naglo se je to zgodilo, kakor kratko je trajal žarek luči, ki je padla iz kabine, oficir je vendar zagledal prišlecevo obraz. »Generalni kapitan!« je zamrmral. »Vraga! Trenutek se bliža...« Res je bil Altieri. Ostal je dvajset minut pri admiralu, nato pa se je vrnil v svojo šalupo; poveljnik ga je spremljal do ograje. Ko je Altieri prestopil ograjo, mu je dejal admiral. »Tako, pričenem manever.« Kakor hitro je Altieri izginil, je zbral admiral vse častnike v svoji kabini ter jim razložil manever, ki se je imel izvršiti nemudoma in brez vsakega šuma. Takoj so zbudili mornarje; čudno gibanje se je začelo po krovu ladje; molče, v temi in golonogi so mornarji izvajali povelja, ki so jim jih dajali častniki polglasno... šalupe so se spustile v morje in hitele z dolgo vrvjo h kopnini... nato so dvignili mačke in kmalu se je začela vsa ogromna masa premikati počasi proti nabrežju. Ob štirih zjutraj je bila admiralska ladja priklenjena k nabrežju, ne da bi bile ostale bojne ladje zapazile njen manever. Na bregu sta stali v vrstah obedve Altierijevi kompaniji: lokostrelska in arkebuzirska.

Vojaki so se nemudoma začeli vkrcavati. Ob petih je bilo to poslednje delo končano. XXXIII. Stari dož. Bralec je videl srečanje Foscarijevega spreveda z mrtvaškim sprevedom Dandolovim. To srečanje, ki je tolikanj vznemirilo doža in generalnega kapitana, se je naključilo brez Leonorinega hotenja. Slučaj edini je bil njegov povzročitelj — slučaj, ali bolje rečeno posebna uredba beneških ulic. V tem morskem mestu je bilo kaj malo kopnih cest, porabnih za večjo množico; in tako je bilo srečanje obeh sprevedov skoraj neizogibno. Sicer pa Leonora, četudi je zapazila to srečanje, ni obrnila nanj posebne pozornosti. Toda s potoma je videla reči, ki so jo siloma opozorile nase. Trume ljudi in vojaške čete so korakale po mestu, molče sicer, a vendar nekam preteče. Vse hiše, vse prodajalne so bile zaprte. Dobro uro po srečanju obeh sprevedov se je dvignilo v daljavi, tam nekje v Lidu, glasno kričanje. Trume, ki jih je Leonora opazila in ki so takrat molčale, so zdaj kričale: »Altieri!... Altieri!...« »Altieri je zmagal,« je dejala Leonora sama pri sebi. A kaj briga njo vse to! Sa, je sama rekla: naj zmaga generalni kapitan ali vladajoči dož, njene misli in njene skrbi bodo vendar vse drugod! Hrup je postal glasnejši. Pokali so streli. Nato je strašna detonacija stresla ozračje... Za hip je zavladala splošna tišina. Nato se je iznova prišel krik in hrup. Po vseh cerkvah je zvonilo plat. V nepopisnem trušču upornega mesta je stopala Leonora za očetovo krsto. »Altieri je zmagal,« je mislila. In čimdalje bolj se ji je mudilo končati. Ko je dospel mrtvaški spreved na Olivolski otok, je začutila pokoj, ki jo je obdal nenadoma; dvignila je glavo. Videla je, da je na cilju, in nasmehnila se je. Grobnica Dandolov se je naslanjala k cerkvi sv. Marije Formoze. Duhovniki in bratovščine so obstali pred malo zgradbo, obdano z železnim omrežjem. Vstopili so samo pogrebci. Duhovniki so naglo opravljali svoje molitve, preplašeni in zbegani od strašnega hrupa, ki je rohnel v daljavi... Nato so zaprli grob in ograjo. Tistih par oddaljenih sorodnikov, ki so spremljali Leonoro, je pristopilo k njej ter ji ponudilo, da jo spremlja v paččo Altieri. Odklonila je, češ, da hoče vstati nekaj dni sama v stari Dandolovi hiši. »V drugačnih časih, bratrance, bi bila izpolnila dolžnost gostoljubja in vas povabila na pogrebščino. Toda saj veste, kaj se godi... morda je moja hiša v neredu...«

Bili oglasi, ki služijo posredovanju in socialne namene občinstva; vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Dja 5-

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglaševanje trgovskega ali reklamnega značaja; vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Dja 10-

Trbovljski premog
in suha drva se dobi v trgovini meš. blaga Ivan Slavinec, Betnavska c. 21. 24

Opremljena soba
se odda. Krekova ulica 5, I. nadstr., desno. 36

Stanovanja,
solnčna z 2-3 sobami oddam, Maribor, Smetanova ul. 54. 11

Dame pozor!
Skornje po najnovejšem modelu. Zmerne cene. Izdeluje Govedič, Frankopanova ulica 10. Delavnica za popravila vseh gumijastih čevljev. 37

Nagrada za psa!
Doberman, 4 mesce star, se je zatekel. Sliši na ime »Bob«. Naj se odda proti dobri nagradi v Čopovi ulici 10/I. 40

Soba oddam.
Sodna ulica 30/I. 41

Učenko in gospodično
za belo perilo sprejme Atelje Rupnik, Slovenska ul. 20. 22

Lepo meblirano sobo
oddam. Istotam se sprejmejo abonenti. Naslov v upravi. 39

Sobo in črkoslikanje
izvršuje po ceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 2281

Krasne pletene obleke
v veliki izbiri, po zelo nizki ceni prodaja: Pletarna M. Vezjak, Maribor Vetrinjska ulica 17. 2319

Vse vrste pletenin, po meri,
ženske obleke, ruske puloverje, veste za otroke in odrasle ter vsa popravila v to stroko spadajoča, izvršuje strojna pletarna: Javornik, Vojašniška 2, Maribor. 3134

Nepremočljive gozderje

dobite poceni v »Brzopodplati«, Tattenbachova ulica 14. 3091

Snežne čevlje,

vulkanizira najceneje in najhitreje »Brzopodplata«, Tattenbachova ul. 14.

Iščem bolničarko

za nedoločen čas. Naslov v upravi lista. 3391

Pozor!

Patent posteljni fotel, soliden, praktičen, za vsako sobo uporaben, od 1000 Din naprej pri izumitelju in izdelovalcu B. Jagodič, Rotovski trg 3. 3090

Fotografiram vse!

Portreti, brzosliske, industrija, sport. Najnovejši aparati in svetlobne naprave. Novo urejen fotoateljé. Fotomeyer, Gosposka 39. 2286

„MERAKL“

282

barve, mastila, lake, kit, klej, emajle, čopiče in zajamčeno čisti firnež najboljšje vrste nudi tovarna

MEDIĆ-ZANKL, MARIBOR

D. Z O. Z.

PODRUŽNICA, GLAVNI TRG ŠTEV. 20

Poiskusite naše nove pekarske specialitete

kakor: Štole a la cokosette, slajane v okusu in trajne

Samostanske rogličke iz francoskega testa

Pravi tirolski sadni kruh (ni za zamenjati z drugimi izdelki) v vsaki velikosti, trajen

Gastroski prepečenec v vseh oblikah, izvrstno čajno pecivo, veselje vsake gospodnje

Pravi opatijski prepečenec, izvrstnega okusa

in naši vsestransko znani in priljubljeni orahovi roglički, požunski upognjeni in vinske palčice, venčasti kolači itd.

Pekarna Schmid, Maribor, Jurčičeva ulica 6

Preprodajalci popust!

Pošilja se na vse strani!